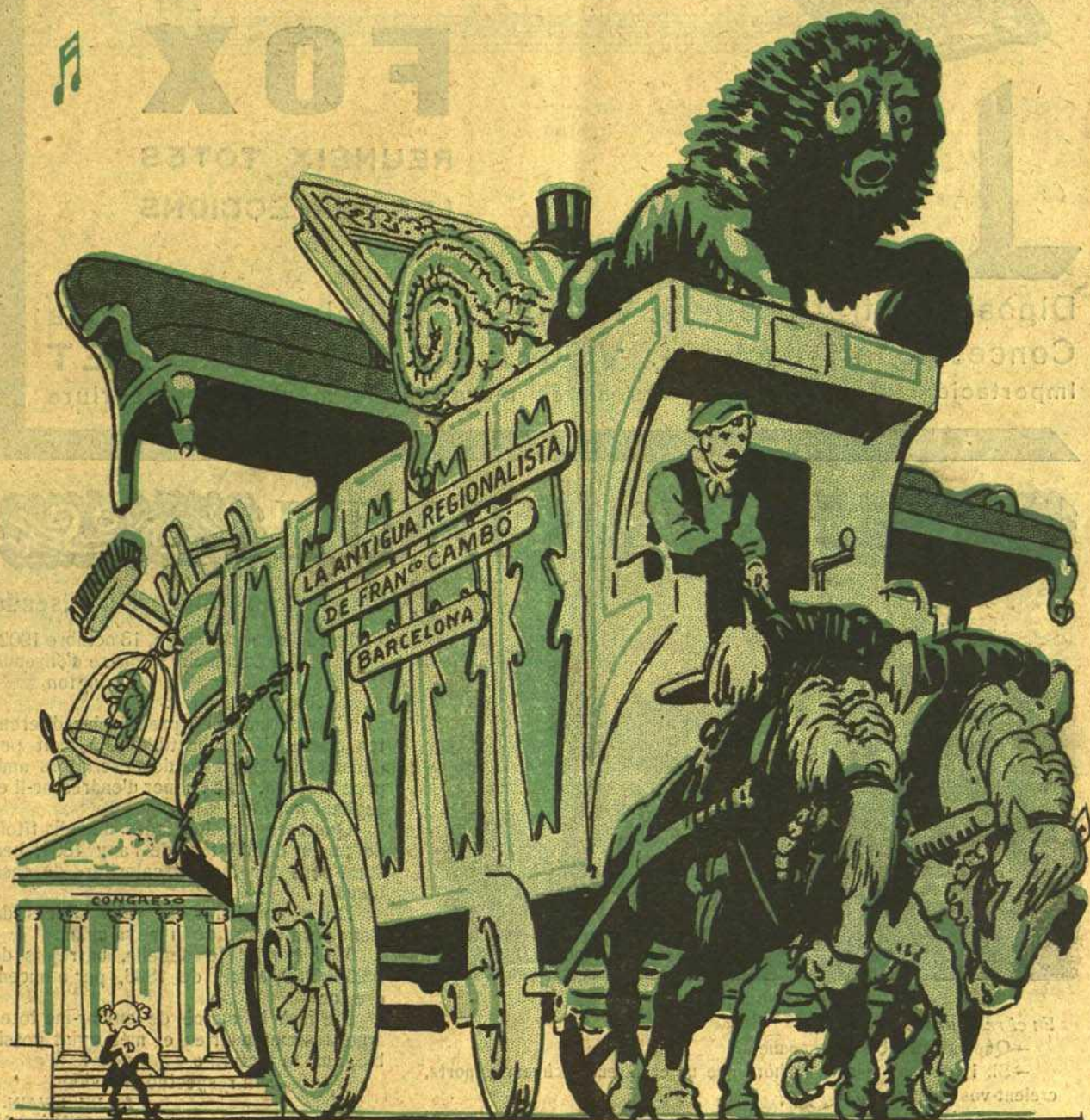

CVCA FERA

Xano, xano, camí de Barcelona.

LA MÀQUINA
D'ESCRIURE

FOX

REUNEIX TOTES
LES PERFECCIONS

Dipòsit central i tallers: Vergara, 1, principal.—Barcelona
Concessionari exclusiu. **VENANCI GUILLAMET**
Importació i stock de totes les altres marques de màquines d'escriure

LA RIALA D'ALTRI

En el restaurant.

—Que havien tocat la campaneta?

—Si; i com que feia mitja hora que us cridàrem, tocàvem a morts, creient-vos a l'altre barri.

(Punch)

Una lletra al ministre d'Hisenda

Riverdola-sur-l'Hudson, 13 octubre 1902.
A l'Excm. Sr. Ministre d'Hisenda
a Washington.

Senyor Ministre:

Considerant que'l preu de les diferents classes de combustible està molt per damunt dels ingressos dels escriptors amb poca fortuna, tinc l'honor d'endressar-li el següent *pedido*:

Quaranta cinc tonelades de vells títols de paper de l'Estat, de l'any 1864, ben secs, pera fer foc als calorífers de casa meua.

Dotze tonelades de vells bitllets de Banc pera el forn de la meua cuina.

Vuit barrils de segells, barrejats de 0'25 a 0'50, edició de 1866, per a encendre foc.

Me farà la mercè de enviar-me totes aquestes mercaderies el més aviat possible, amb la factura a

son respectuós servidor

MARK TWAIN,

qui li serà molt agraït i sempre tindrà'l seu vot.

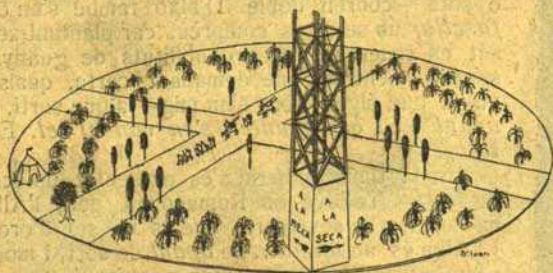
CVCA FERA

PREU (i és regalat)

Any, Ptes. 6—Semestre, Ptes. 3'50—Trimestre, Ptes. 2

N.º solt: **10 cts.** □ Escudellers, 10 bis

LLAMBREGADA

(Ojeada, en castellà, que segons el diccionari de la Real Academia significa: *Mirada pronta y ligera; examen ligero de un objeto.* No fumem.)

La cosa està que bufa

ACTUALMENT l'escriure es jugar a nyaus. Per més que tingui als ulls els déu manaments de la Censura, uns cops perquè bades i els altres perquè el censor tem que puguis badar, tu escrius i al Govern Civil, tatxen.

En fi, més val això que anar a demanar almoïna o que tenir un òs fora de lloc.

De totes maneres la cosa està que bufa. Mai que és mai, la vida nacional s'havia vist així perturbada.

Fixeu-se que els descontents no són pas aquests ni els altres, són tots.

Adhuc aquells que duen un sarró a l'esquena, els jans fumes, tenen el sarró ple. Els vells procediments de govern han obrat com un sinapisme. Tant va el cant a la font... Els pacífics, els que mai han pogut sofrir l'idea d'un alta-baix, ara ja arronsen les espatlles com volguent significar: Sigui el que Déu vulgui, per tan d'eixir d'aquesta manganilla dels partits centralistes. L'anarquia espanta menys que l'inacabable té tu i té tu dels que disposen del tresor i de la dignitat nacional.

Per això entre els que dormen a la palla i els que tracten de pegar-hi foc, els que han sembrat el grà deuen decidir-se i és difícil que es posin al costat dels malversadors, dels que sols es deixondeixen a l'hora del batre per a cobrar censos amb masurons fraudulents.

En aqueix estat totes les cridories i esgarips subversius són possibles. Ja no entren per una orella i surten

per l'altre, sinó que fermenten dins del cap i... Déu nos en guard d'un ja està fet.

El bon remei

No creiem que es trobi ni entre l'optimisme d'En Dato—el no passa res fatal—ni entre els paorosos informes d'En Sánchez Guerra—qui diu que des de 1876, ja mai hi havia hagut situació tan menaçadora per l'ordre públic d'Espanya.

D'aquests dos parers contradictoris, n'ha eixit la suspensió de garanties constitucionals, que ja no es justifica per la violència de certa premsa sinó també per l'esverament de certs personatges. Un pegat en un banc, un pegat en un silló, un pegat... que la vostra perspicacia, llegidors de CUCA FERA, hi faci més que nosaltres.

El que caldria, però, ara que s'és fet el silenci, és una veu de penediment, un jo pecador, un perdoneu-nos que no hi tornarem mai més.

Però Schopenhauer deia: qui t'ha enganyat una vegada t'enganyarà cent i el país que no ha llegit Schopenhauer pensa com Schopenhauer. Entre parèntesis: un tarambanot qui dormia amb una pistola sota el coixí i que apretava a correr així que s'atansava un xerrampió, com altres qui tot-hom coneix i que no són molt lluny.

Por sort Catalunya no enmudeix a l'hora aquesta.

Els mateixos castellans s'han apressat a oir-la tocant el botet a En Cambó. I En Cambó ha judicat, i En Cambó després de judicar ha plantejat aquest dilema: O al Parlament o a l'Assamblea. Alabat sigui Jesús; això retorna a un mort!

«Cal una actuació clara de les Corts, perquè elles reffrendin o rectifiquin orientacions i procediments, marquin solucions parlamentaries que donin al país una tranquil·litat i més seguretats que avui no té.» L'Evangeli! Un evangeli que accepten a ulls clucs fins els de la colla de l'arròs; diguem Melquiades, Romanones, Prieto, Alba, Toca, Lerróux i Calbetón. I En Dato després de dir-los-hi que anaven massa depressa, els ha dit encara: «No exagerin homes, no exagerin.» El qui no té que exagerar és ell: no té d'exagerar la seva misera actitud de prega-déu de rostoll, enfront del socarrament d'un marge. Barcelona en cas que hagi de realitzar-se la gran pensada d'En Cambó, acullirà als diputats espanyols amb entusiasme.

Tindrem el parlament d'Espanya a casa, i la nostra ciutat devindrà la capital, com—dit sigui entre nosaltres, en el si de l'amistat i de la família,—creiem que li pertoca. Bo és que a Madrid s'ho agafin de grat i s'acostumin a escoltar la veu de la Pubilla com la d'una pitonissa.

No desconfiem de veure els famosos lleons del Congrés en la no menys famosa Colecció zoològica del Parc.

L'UL TAFANER

«Un cas de rabia».

AL vegada els nostres honrats llegidors no tinguin noció de la nomenclatura del set-i-mig. «Un cas de rabia» esdevé quan un «punt» arreplega una carta que és un set. Allavors té obligació de girar-la i tothom qui vulgui pot carregar en la mateixa el que li sembli. Si el que talla gira un mig—rei, cavall o sota—cobren doble. D'això també s'en diu *fusellar* un set, i es comprèn, car plantant-se a set es tenen moltes probabilitats de guanyar senzill, mentres que demanant carta, qualsevolga que sigui—fóra d'un mig—la que surti, el *apunt* i els que *apunten* s'en van al cel. Entesos?

En la timba lliberal s'és presentat un «cas de rabia». Tallava en Romanones, però l'Alba ha mostrat la seva carta que és un set d'oros. I l'Alba és un *apunt*... un *apunt* de sort, i molts s'han precipitat a carregar la postura fins copar la banca per a ofrenar-la al marquès d'Alhucemas. A la carta de l'Alba hi han 33 milions de rals —a Madrid, els gendres compten per rals— còmputo del que cobren a l'any per cessanties els 22 exministres solidaris de la carta de l'Alba i agrupats a l'entorn d'En García Prieto, que espera tallar amb tota la modestia d'aqueix món. Però En Burell, En Calvetón, l'Iturralde, també *apunts* de cura, fan joc amb altres cartes, amb altres cassos que si no són de rabia ho poden ser-ho, car dos i tres fan cinc, i cinc i dos fan set, i la *rabia* apareix quan menys t'ho esperes. La qüestió que en la timba lliberal van ploguent cartes damunt la baieta verda. Si no hi ha encara les quaranta vuit del joc no s'en manca gaire. Com dimoni no hi haurà entre aqueixos viciosos empedreits algú que aixequi morts—*levantamueertos*—i guanyi sense riscar? Molt seria.

Nosaltres aviseu a l'ignoscent per a que mai més es fiqui en aqueix *antro* de perdició.

Ja tenim batlle: don Antoni Martínez Domingo, tan com Déu vulgui. Aquest batlle ens farà la guitza. Té el mal gust d'ésser discret amb seny i reputació. CUCA FERA per ara no hi té res a pelar amb ell; no ens serveix. Tan ben acostumats que estavem amb el noi Rius! Allò era una mina. Ara quin suc en podem treure de l'altre, si fins en qüestions oficials parla en català i té precedents com arcalde administratiu, popular i patriota! Què li costaria de ésser vanitós, bútxara i de la màniga ample? És que no es fa càrrec que d'alguna manera o altre s'han de omplenar els periòdics humorístics? Pensi, senyor Martínez — llàstima d'home per un cognom semblant — que

—Quina llàstima que el Cavieritu no sigui personatge lliberal! Ben segur que aleshores m'escriria alguna carta!

Això seria un goig, com ho seria que tots els parlamentaris espanyols arribessin a dir clarament, «setze jutges menjen fetge d'un penjat».

I no parlem ja de beure a galet, perquè d'això no n'han de venir a aprendre a Barcelona.

D'allò, què?

D'allò, llegidors meus, ni un piu. Sembla per l'aspecte de la ciutat que o no hi ha vergonya o que tot-hom s'ho agafa en sò de mofa. En la revetlla de Sant Pere, tots els ciutadans es tiraren al carrer com si ja hagués arribat l'hora de tirar-s'hi. Però amb quina pau i amb quin contentament! Teatres, cines, cafès, tranvies i tot el que es pot arribar a omplenar, vessava. I no parlem dels *toros*. Borrango! Però això és un poble que dintre pocs dies ha de fer enraonar a l'Historia? No pot ésser; hi ha coses que fins els suros les presenten. Un eclipsi, el pas de la terra per la cua d'una cometa posarien en les multituds un gest de preocupació, que no hem pas sabut oviar en aquestes diades. Diners i bon humor en doina. I fica-m'ho aquí que no tinc butxaques.

M. F. DE LA VIROLLA.

El gravat ens dona l'estat del monument d'En Pitarra, després del desmai que tingué per les noves que va rebre del Teatre català.

—Senyor, li digué, vos veig melangiós.

—I la raó que tinc per a estar ho, amic! respongué el monarca. Tant mateix estava pensant que un dia aniré a dar compte a Deu de tota la meua espellifada vida. Allavors me preguntarà el Jutge: Què vas fer del reialme que et doní? I sols podré contestar-li: «Senyor, en les nombroses caçeres que porto fetes he mort mil cent trenta perdus, setcents faisans, cinquanta isarts de tota mena i un bé de Deu de llodrigots.» I me dirà l'Omnipotent: «Tot això has fet?...» Quina resposta dar-li aleshores? Mormolaré que també hi he estat en quatrecentes funcions benèfiques i he vist ballar tretze vegades a la Pastora Imperi?

Çò, lectors, es tret de l'Historia Universal d'en H-Kito, professor a Tokio, del tomo según, pàgina 201. Soc monàrquic, i porto l'exemple per edificació de tots, car demostra que els reis poden ésser capaços de penediment i penitència. D'En Marcell Domingo encara no sabem que s'hagi penedit de cap de les bestieses sortides de la seva pecadora ploma. Que ets fiero, Celi, Celi-mpien les clavegures!

En Pich, segons males llengues ha fet de diable quatre per a arribar a ésser arcalde de la capital de Catalunya. Ha pagat articles periodístics a pes d'or; s'és desdinerat a la babalà sense mirar si les lloances a la seva capacitat se li tornarien serpents. Aquestes coses sempre alegren, car la ploma dona menys que la fanga, i de Pichs encara en quedaran per espigolar en moltes ocasions i per altres fins.

De totes maneres és una llàstima que el bon senyor no

hagi aconseguit la vara. Estem veient els *Bandos* que les circumstancies l'haurien obligat a firmar amb l'estupenda invocació que alguna vegada ha usat en Pich en sos discursos, i estem veient amb lletres de motllo aquell mot incommensurable: BARCELONINOS:

A les hores d'ara encara senten una angoixa de mort totes les granotes d'estany i tots els peixos de bassa. Paorós esdeveniment! El senyor Neptú de secà, la deïtat ignoscenta i benèfica de la regadora, el gentil numen dels aiguamolls, que de vegades deixava el trident de fer ploure per a escriure articles al *Imparcial* de Madrid contra els separatistes de Barcelona, ha tingut un desafiament per certes imputacions del bell senyor que s'anomena *Caballero Audaz*. I tan audaç! Sembla que aquest bon minyó

tindrà que batre's contra els quatre germans Gasset (un de més que les filles de Helena, de les quals se diu que cap era bona) i si surt viu, morirà definitivament a mans del Ricardito, que és fill del seu pare... Bé li estarà! Què es creia poder coincidir impunement amb els catalanistes en combatre als venerables cacics que gaudeixen de totes les *Cofiances*? I Deu li do que no mori agorrotat!

El senyors de «El Progreso», de «El Diluvio», de «El Liberal» i demés companys de causa anticlerical, fan córrer que'ls jesuïtes deien que el fi justificava els medis per dolents que aquests fossin.

Ah! jesuïtes, més que jesuïtes! diguem nosaltres are. Perquè vostés i altres, que no són vostés els responsables per a conseguir un fi tant interessant, com repartir-se unes quantes pessetes a fi d'any, no reparen en usar medis tan lloables com organitzar corregudes de toros i anar de casa en casa a demanar que per caritat els hi prenguin una llotja o un seient de barrera.

Ah! no hi ha com la Premsa per a educar al poble, per a elevar el nivell moral dels individus.

I ca, home, tu que has de fer la Revolució! A cent anys, coteta verda? Contra qui vols aquissar la teva niarada de lladregots? Ja es veritat allò de feu favors a besties i us pagaràn a coces, però no hi té res que veure amb tu. Sabem que ets agraït. I qui et va omplir la panxa, gran dropo? Per què vas venir a Catalunya, sinò perquè te enviaren *Ells* contra la Hidra (!) Separatista? Avui mateix perquè ets diputat, barragà? No pas perquè t'hagi votat el poble: El Coix te va encasillar! Doncs bé, si cobres, perquè aquests brams? Pot ser t'ho mana l'amo de la mala pata o un altre semblant amo?

Alejandro, Alejandro, que et veiem la orelleta i fins l'ull del llombrícol, poca solta!

He tingut una veritable i puríssima alegria, el que es diu una pura alegria de benevolencia, com se sent al veure un ocell que se li enfuig a la veïna del costat de casa, un instant que deixa la gabiola oberta. Servidor conreu entre les seves amistats la de una familia de Soria que li representa tot el passat de aquella gloriosa nissaga d'herois de Lepant, Mèjic i Flandes. He dit res? Aquesta familia parla, naturalment, el castellà, i se anomena De Claveguérrez i Gromulláriz. Ells no en tenen cap culpa de tindre aquets cognoms, no; podeu creure'm! Tampoc parlen l'idioma oficial per cap malignitat. Ara bé, tenien el mal gust de ésser datistes, encara que sembli mentida, i de pensar que Catalunya era tal com la pintaven a Madrid. El cap de casa es de la benemèrita casta de emplejats a Hisenda, i ara mira a la Junta de Barcelona com qui mira el llevant del sol.

Amb aquest motiu m'han escrit una carta que me fon el cor. Ja tenen una visió de Barcelona com mai podrieu pensar! Entre altres coses tendres me diuen que Barcelona esdevé la moderna Covadonga contra els opressors de la patria. Això de Covadonga m'ha fet plorar de tendresa! He tingut un goig pur i simple com qui veu un ocell que se li enfuig a la veïna, un instant que deixa la gabiola oberta.

L'altre dia, un tranvia de la Gran Via va matar un arbre i—no ho diguin a ningú—un regidor aprofitat (?) anà a la companyia de tranvies a demanar *cinc mil pessetes* per a tirar-hi terra a sobre. No a les cinc mil, no, a l'arbre.

En Foronda li va dir que *taronjes* de la Xina...

Històric!!

Fa uns quants dies, un redactor de «El Liberal» a Barcelona, comentant la mort d'En Martí Julià, acabava dient que com a

home de ciencia o com a metge, el doctor Martí no havia llegat res de particular a la humanitat; *no ha dejado nada...* deia. I un amic meu que em digué conèixer l'estil del que escrigué aquell solt, observà—aquí s'hi podria afegir.—Però tampoc ha deixat cap deute... Afegim-li? Va!

El senyor Macià ja torna a estar conforme amb tot el que es fa; però el senyor Macià creu que tothom va errat; el senyor Macià.....

Recordem que en «Els Teixidors» de Hauptmann, un personatge diu:

—Un pagès sempre és un pagès.

Pensem nosaltres:

En Macià sempre serà en Macià.

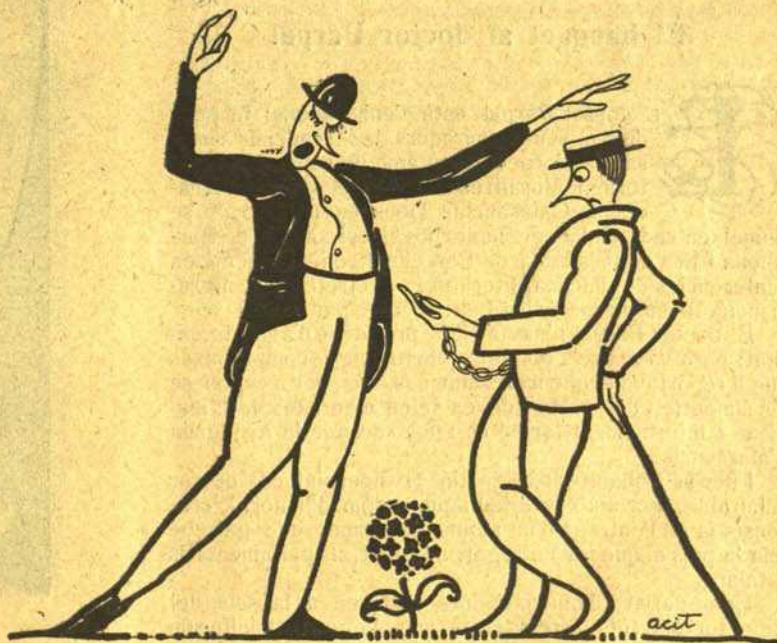

El Royo Villanueva a l'últim s'ha desdit de venir a recollir les tempestats que amb els seus vents de Ponent havia congriat.

Ben fet.

Miri, senyor ex-director: Si vol venir a Barcelona abans té de fer penitencia. La que li posem és que catalanitzi sos cognoms i encomtes de Royo Villanueva se digui Roig i Vilanova.

Després d'un any de firmar-se així, vingui, nosaltres

—Un home tan mandra com vostè i a les cinc del matí ja és llevat?

—Ai, desgraciat, si sapiguessis que quan dormo somio que trevallo!

serem a Sans, i si sab dir: setze jutjes menjen fetge d'un penjat, el deixarem baixar.

I no es pensi que molt de grat, no. Perquè si avui és un enemic de Catalunya, quant s'hagi catalanitzat el nom recordarem la nostra dita:

Home roig i gos pelut,
Primer mort que conegut.

L'Olièrdola, vui dir l'ex-casi omnipotent don Manuel Rius, per consolar-se fa xistos dolents.

L'altre dia deia mefistofèlicament:

—*Ya soy el Angel caído*

—*Ja! ja! ja!*

—*El de Madrid?*

—*Ja! ja! ja!*

—*Pero señoritas...*

—*Marqués, es usted tan chistoso...*

(Una veu interromp).

—*Angel caído, Angel caído...*

Tú ets un quisso tret a coces.

El banquet al doctor Parpal

El doctor Parpal està d'enhorabona; fa pocs dies el seus admiradors de l'Academia Calasancia l'obsequiaren amb un sopar al Refectorium. Vosaltres no sabeu el que és l'Academia Calasancia? Dons es un lloc on se reuneixen cada diumenge molts joves estudiosos de Barcelona i fins de més enllà de Barcelona: en ell s'hi donen conferències de química, literatura, electroteràpia, nigromància, filosofia, mecànica i altres coses per l'estil.

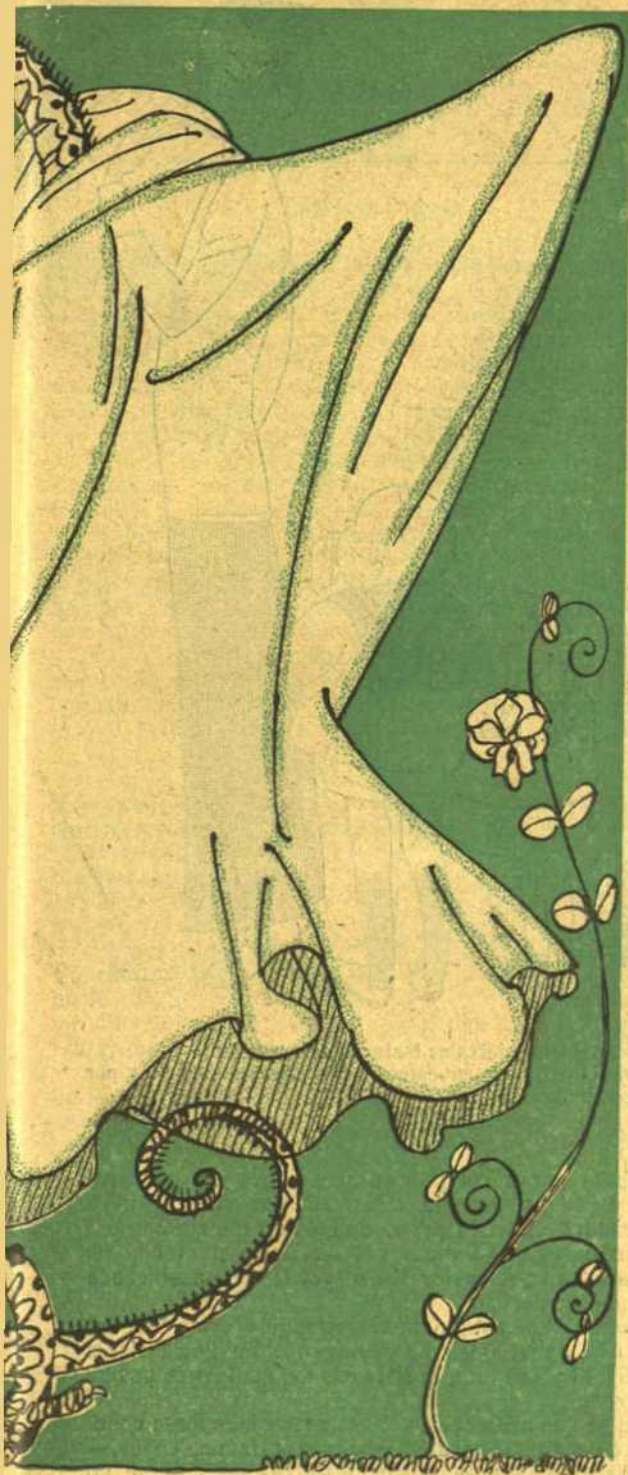
El doctor Parpal n'havia sigut president d'aquesta entitat; però va veure's obligat a dimitir pels compromisos que li reportava el que molts alumnes seus, per a captar-se les simpaties del professor, es feien mauristes interinament i interinament també es feien socis de la Academia Calasancia.

I per la brillantíssima gestió presidencial del doctor admirable, per això se li feu aquell sopar d'honor. L'acte consistia en l'entrega d'un album de firmes que gairebé feia la pols al que fou entregat, a Poblet, als parlamentaris catalans.

Homenatjat i homenatjadors entraren a la sala del Refectorium tots arrenglerats amb la gorra d'uniforme dels escolapis, menys el doctor Parpal que portava un berret de copa de debò. Entraren tots, als brillants acords del *Himno Calasancio*, lletra del P. Rafel Oliver, i mú-

Indumentaria original recomenada

nostra CUCA FERA per la Censura

sica del mestre Luna, l'eximí autor de *La Corte de Faraón*.

El sopar fou servit amb tota la normalitat, excepte un petit incident que tingué lloc entre el doctor Parpal i el *maitre d'hôtel*, per ser el *menú* redactat en francès, idioma al qual el doctor no concedeix cap influència kultural; heusaquí el *menú*:

Ors-deubre
Soupe al Comite de Defensa Social
Bacallane a la Lógica fondamentale
Loup de mer «Maura sí»
Poulardes germanófiles
Champagne et vins divers, postres variés, Moka et tabacs.

El doctor admirable en comensar el sopar no volgué tastar per res l'*Ors-deubre*; potser en recordança d'algun glosari mal paït; emperò del demés sí que en menjà força; i amb aquella gracia característica que l'ha fet eminent.

A l'hora del xampany començaren els discursos; primerament el successor d'en Parpal en la presidència de l'entitat, jove de gran talent i que amb el temps serà un segon Parpal, entregà al doctor admirable l'album dels seus admiradors. I a-les-hores el doctor Parpal s'emocionà; el president també s'emocionà i tothom plorava: per acabar-ho d'adobar en aquells moments es rebé un telegrama d'en Royo Vilanova associant-se a l'acte i prometent que quan arribi a Barcelona anirà a abraçar a en Parpal, si la voluminosa ventresca de l'últim ho permet.

Després d'unes breus paraules del president parlaren gairebé tots els acadèmics allí presents, com aquell jove net fi i carrincló que es diu Velázquez o Goya, qui parlà en nom del gremi de perruquers: el senyor Sala i Rovira en nom dels poetes congregants: el senyor Badia en nom dels requetès de bona mena, i finalment el P. Rafel Oliver qui llegí un fragment del seu magistral poema *La luz del alba nocturna o el corazón de María*.

A les-hores s'aixecà el doctor admirable i amb les llàgrimes als ulls remercià el grandíols homenatge que se li tributava. *Todo el mundo está aquí representado*, deia plorant, *desde la Asociación de la Buena Prensa al Círculo de sacristanes, limpiabotas y similares; todos, todos habéis rendido pleitesía a la grandeza heroica de mi mole superabundante; esto revela vuestro carácter eminentemente patriótico y este carácter nea de ser el redentor futuro del carácter de la Patria Española*. Després de això començà a parlar de Sant Tomás i de la filosofia escolàstica, però els seus oients, encara que escolàstics, tement la *lata* que s'apropava optaren per interrompe'l, amb el pretext que estava massa emocionat; a-les-hores es resaren tres Parnostres perquè en les futures eleccions el doctor de les Menorques no vaji a l'aigua, com fins ara havia succeït.

Després de tot això es donà per terminada la festa desfilarant tots els acadèmics amb gran alegria.

CASSIMIRO DE GUELVES FERNÁNDEZ,
Académico Supernumerario.

Ciutat, 24 juny de 1917.

Correspondencia de Tagamanent

Disabte passat dia 30 de Juny, ha sigut per aquest poblet un dia de joia immensa. Tots els tagamanentins saltaven i ballaven amb un sol peu, s'abraçaven els uns els altres, es petonejaven i cometien altres excessos talment ximplers de tan alegres. Es el cas que'l noi gran de cà la Cristina—prou que l'hauràn sentit a nomenar, valgue'm Déu—ha escrit una carta al batlle. Es dir, la carta l'ha escrita un altre, però es veu que el Sito, com li deien per mal nom, l'ha dictada o al menys l'ha inspirada, què sab un hom, el cas és que, sigui com sigui, hem sabut noves d'ell.

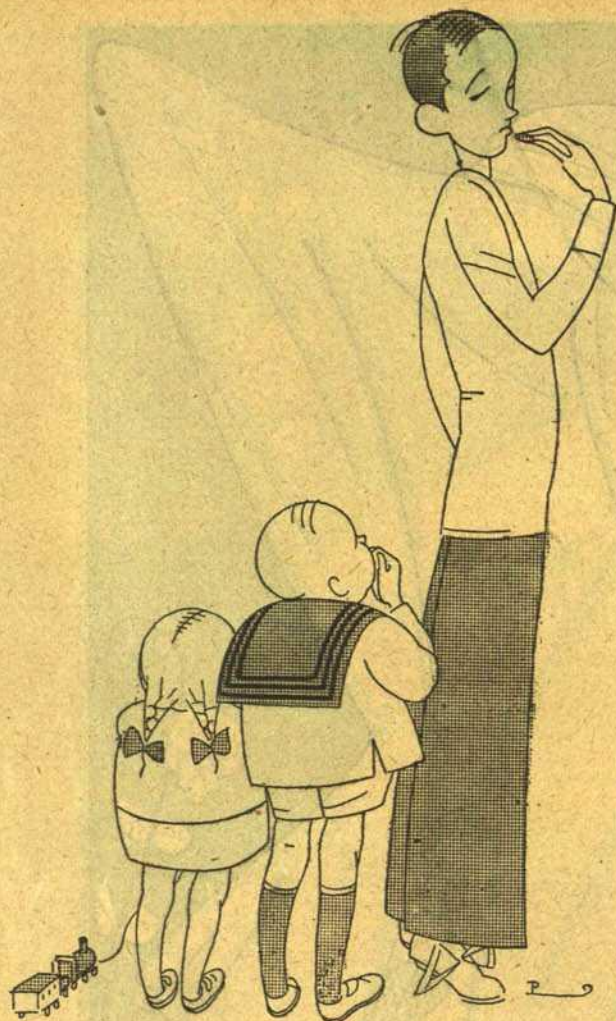
Mai hi havia hagut un xicot tan simpàtic al món, valent, atrevit, caritatiu, àgil... Els seus salts de escurcionista havien fet parlar als diaris de tot el Vallès i de l'estranger. I molt franc i molt enraonat i xistós.

D'ensà que s'en era anat,—regentava uns cultius d'osserda de allà-baix a Viladases,—no n'havíem sabut paraula. Però ens arribaven noves desagradables. Veus volants deien que s'era encusonit de mala manera, que s'ho tirava tot a l'esquena, que no més es recordava de caçar i fer xerínola, que els seus masovers n'estaven tips i que fins el guarda terres se'l mirava de reüll.

Quina llàstima d'hereu, quina llàstima de patrimoni malversat tontament amb quatre amics concellers, homes sense llei ni vergonya, que dient-li que era el millor conreuerador d'osserda del país i segant-li sota els peus, el portaven content i enganyat!

Pensa mal i no erraràs. En aqueix poble estavem consternats i ens preparavem a veure'l tornar sense un pa a la post o tal vegada a no veure'l mai més, perseguit pels mateixos jornalers a qui els procuradors del Sito explotaven, quan ha vingut aqueixa lletra providencial. En ella, senyor director de CUCA FERA, s'ens explica punt per punt la vida que porta el nostre país a Viladases. Creguim que entendreu. Es lleva de bona hora, es renta i s'enclenxina i esmorsa xacolata amb melindros i desseguida reb als capataços i parcers. Després s'entreté una mica a pescar truites a l'acequia, dóna un tom pels camps, dina, i tot dinant, llegeix el Brusi—ha deixat de rebre el «Papitu».

Cap allà a les quatre s'en va a visitar la promesa, la filla d'un *cuarteler* que té una eugassada fabulosa, noia de creencies, un poc bleda. Sopa tardet perquè abans passa comptes amb el procurador. En havent sopat juga al tresillo fins a les deu amb el rector, apotecari i mestre. El fan d'un quart de céntim el tanto, mongeta i broc com a moneda fraccionaria (això no arruina pas a un hisendat). Acabada la partida, no es fica pas al llit com us podrieu figurar, llegeix llibres d'agricultura, mecànica i historia sagrada, estudia, medita i fuma tot un paquet d'arròs. L'altre dia va comprar-se unes ulleres a un óptic ambulat, un gabatx *embusqué* que va a Figueras cada divendres, car té la vista cremada. Els vidres li escauen d'allo més. En fi la lletra ens innova de moltes coses agradoses, entre altres de que s'hagi venut els gossos

—Salvadoritu, deixa'ns tastar aquest carmel lo.

—Diu el papà que aquestes llemineries no s'han fet per les classes baixes.

i l'escopeta per a comprar-se una capsa de pintures.

Ara dígu'm si aquesta vida no és exemplar, si no és regeneradora, si tenen perdó de Déu els qui murmuren i critiquen, si es pot fer cas del dir de la gent i si un propietari devingut auster deu servir la mala anomenada per sècula seculorum.

Es natural que estigui un xic melangiós car no te fette de lluc i ha sabut que'l bescantaven... La lletra fineix compadint al pobre Sito, l'existència del qual no és pas un llit de roses.

Com sé que a Barcelona el nostre país es forsa conegut, i té moltes simpaties—ha pagat tantes copes!—crec s'alegraran com nosaltres mateixos de ço que no sabrien sense els bons oficis del seu corresponsal tagamanentí que, modestia apart, és cumplidor, i més quan se tracta de salvar reputacions.

Roc.

L'immensa soletat

DEVEN anotar aquest símptoma: els teatres cursis—no cal dir que diem aquells on se conserva el teatre castellà actual—se veuen més vuits que'l cap d'en Pich—A Can Romea ja han plegat. Els pobrets madrilenys provincians dels Plana-Llano—de gran èxit a Madrid i Albacete—que volien estiuar a Barcelona, han tingut prou amb uns dies d'estada. Ells vinga fer obres dels de Madrid i el públic vinga no anar-hi. Dels «indígenes» no més varen estrenar una cosa dels Castellví i Oliveros, aquells redactors del pobret «El Liberal». Pera els Plana-Llano, a Barcelona no existeixen ni l'Artís, ni en Crehuet, ni en Folch i Torres, ni en Morató, ni en Pous i Pagés, ni els mestres Gimerà, Rusiñol i l'Iglesias. No més aquets dos pobrets periodistes que pidolen una estrena a canvi de gasetilles.

Val a dir que lo mateix que els Plana-Llano fa el senyor Martínez Sierra. Solzament que, aquest, ho fa amb una mica més de barra. Perquè, en Martínez Sierra, tot el que és en el teatre, ho deu a en Rusiñol. En Rusiñol va ésser la seva dida, el seu didot i el seu mestre. En Martínez S. va créixer tirant les barbes del nostre Tiago. Tenia una gana de traduir les seves obres! I, a força de traduir va arribar a enginar alguna farsa pel compte propi.

Hem dit que en Martínez S. ho fa amb una mica més de barra, perquè...

Fa pocs dies a Can Victoria va haver-hi professó. En Martínez Sierra va sortir, i va parlar, i va dir: «Això no és una professó. Això és un casament. Es el casament del teatre Castellà amb el teatre Català. Aquest casament jo'l faig pràctic, traduint obres.»

Peró on son les obres que en Martínez Sierra tradueix?... Sabem que'l nostre Iglesias, a en Martínez S., va tenir d'engegar-lo a passeig. A aquestes hores en Sierra va demanar a l'Iglesias tot el seu repertori «pera escullir una obra perquè no les conexas...»

I és que en Martínez Sierra va ben errat de comptes. Aquella professó no era pas un casament. Era un sarau on ell no més va omplir-se les butxaques.

En Borrás, el vell pròdic

En Borrás, a la seva vellesa, torna cap a Catalunya. Algú dirà: Es el fill que torna al caliu de la seva mare. Es l'esperit de Catalunya que'l crida. Es l'afany de tornar a sa terra el que a sa terra deu.

I no és pas res d'això.

En Borrás torna—i això cal que ho tingui ben en compte el públic català—perquè no'l volen en lloc. Perquè a Madrid el rebutjen. Perquè en els teatres de Madrid on ha treballat ha vist vuit el seu quarto, la seva platea. Perquè li han tirat desprecis a l'escenari. Perquè quan va fer el «Jesús que torna», i al final del drama, diu:

—«Tornaré!»

Un espectador va respondre:

—«Doncs jo no.»

I, en Borrás, sense premsa, sense amics, no tornarà a Madrid. Definitivament ja ha posat pis als encants de Barcelona. Estem condemnats a patir-lo.

Els periodistes amics del «divo» de Badalona ens diuen que en Borrás farà la tragedia de Shakespeare «Coriolano», traduida per el competent literat i honrat polític, el poeta lleidatà, en Morera i Galicia. Molt bé. Però nosaltres recordem...

...Fa poc temps, en Morera i Galicia, llegí el «Coriolano» a en Borrás. En Borrás va quedar estupefacte. Com a màxim d'admiració va dir a en Morera:

—«Por qué no me lo traduce al castellano?»

¡¡Prou!!

Projecte de monument a un dels més importants polítics espanyols.

Les paus

Avans, quan en Nolla passava pèl devant d'en Borràs, deia:

—«Aquell mal còmic!... Aquell explotador!... Aquell barra!»

Ara en Nolla, quan passa pèl devant d'en Borràs, diu:

—«Passi-ho-bé, senyor director.»

I es que en Nolla ha estat contractat per en Borràs.

Sembla que seràn companys d'en Borràs a Novetats, en Pepito Bergés—creador de «El Pollo Tejada»,— en Nolla—creador de «El pot de la confitura»,— la Baró—creadora de molts vodevils,— en Cervera—company de la Chelito,— i altres elements del gremi de vodevils.

Perquè, aquest any no hi aurà vodevil per manca de còmics. Tots faràn teatre serio.

Espeterrament

Aquesta és la paraula.

Els elements joves, que volen fer teatre, han restat una mica sorpresos davant la notícia.

L'Ignasi Iglesias, la vinenta temporada, vol estrenar una traducció de la comedia.

Miel de la Alcarria

«No sé pas que hi veu»—diuen els comentaristes.

I altres afegeixen:

Creu el senyor Iglesias, que aquesta és la manera de fer renaixer el nostre teatre?

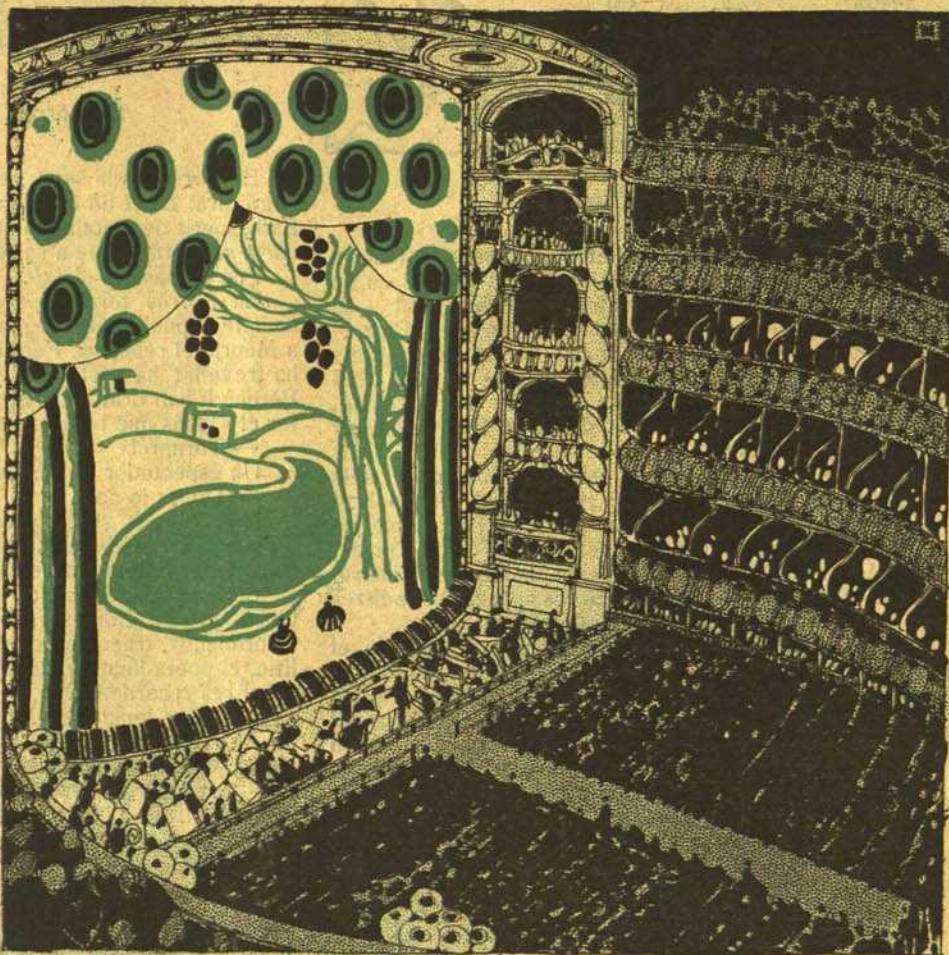
Ell—menys que cap altre—no deu dedicarse a la feina de traduccions.

Ell que sempre ha escoltat el bategar del cor del poble, en el poble deu cercar elements pera le seves farces, ell deu traduir en belles paraules, en trames teatrals, les flaires populars, la aroma de les nostres classes humils. No deu oblidar l'Iglesias, que la vida de tot artista ferm, és una línia recta que va camí de la gloria. I què, d'aquesta línia, no deuen sortir-ne branques a cercar mel de poesia o mel de pessetes

Els comentaristes creuen que al teatre català sols deuen traduir-se obres mestres, obres noves, obres orientadores. I aquestes obres, encara que l'Iglesias cregui lo contrari, no se troven pas en el teatre de Castella.

Nosaltres creiem que l'Iglesias se repensarà.

PANGLOSS.

Verdaderament, aquets balls russos, vistos des del quint pis, fan l'efecte com si els ballessin a Rússia mateix.

INDISCRECIONS

Revetlla memorable

Era una nit semblant a totes les nits en què ni plou, ni fa sol, ni les bruixes es pentinen; ço és, dolça i serena com una balada infantil de criatura en la infantesa. L'endemà s'esqueia ésser Sant Pere; Sant Pere era divendres... oh màgica troballa, fruit de l'investigació cronològico-poètica de la meua ment somnadora i encuriosida!... era la nit del dijous passat!: comptin com vulguin, avui fa vuit dies. Som a can Rabia. Davant dels ulls, l'amplaria coberta de verds triomfants, del parc de sports del Polo, evoca, en aquella hora misteriosa, tot un poema de pastors i rabadans, remats aixerrits i cabriolers, i morenetes d'ulls d'azabetje, amb l'àmfora clapotant damunt l'espatlla. Tendresa de l'hora i del lloc. Mirat d'un altre natural, apartant els ulls de la Naturalesa exuberant i amable i fixant-los només en ço que en aquella nit esdevenia, els terrenys del Polo presentaven l'aspecte romàntic i sugestiu, encisador i sublim (no s'ho prenguin en serio) de una vileta andalusa en dia de fira, Il luminació

astuosa, imponderable, consistent en més de tres mil riquíssimes i enjogassades espèlmes de cinc. En un recò, que altres nits no tindrà res de particular, s'hi alçava majestuós i aristocràtic, un elegantíssim *buffet* de finíssima fusta de caixes de tabac; dugues airoso manoles, blincadisses i de llavis encesos expenien des d'ell els fruits més sabrosos: xufes, cacahuets, moniatos calents... Més enllà, les damiselles ullerosas i cridaneres i les dames afectades d'una gravetat infantil, giravolten desenfrenades, en braços dels galans enamorats, als acords temptadors d'un manubri domesticat que enjega rabiosament, amb una harmonia desmaiante, aquell xotisc moderníssim que's ballava en la cort d'Isabel II i que fa: *con una falda de percal*... Això és la lletra; eh? Encara més enllà, una parella, i un altre i un altre, es perden sota la penombra dels arbres muts i quiets; s'encaminen a una tendeta obscura de pa de pessic. De tant en tant una remor de fulles i el cant tímid d'un grill inoportú, esvera els *perduts*. Tant se val; fa molta fresca. La dansa fa el seu fet; desde l'alsària, els estels, gelosos, es miren amb posat de enveja com una encisera i desconcertant *mimí*, s'apaga la rojor dels llavis amb el líquid midonat d'una horxata de déu, amb dret a omplir tres vegades el vas d'aigua. L'animació es extraordinària; un perfum de voluptat flota en l'ambient. De sobte, a un mussol li dona la gana de posar-se a cantar estridentment. En aquestes, arriba en *Boy*, vestit de trovador de l'edat mitja, fumant en pipa i amb una guitarra de llauana sota l'aixela. El moment és culminant i enternidor; moltes cotilles es desmaiien. El *trovador* s'asseu en un banc de pedra i's disposa a polsar la *lira*. S'en-nivola, depressa, depressa. S'escau passar una esbelta elegant de aquelles que rendeixen a la primera mirada, per davant del banc de pedra, en *Boy* engrapa la guitarra i arrencant d'aquesta, notes que semblen planys de debilitat, entona, amb accent angelical: «*en tu faz cuando sonríes,—jo hi veig naps i riribies...*» La dama es torna roja. Cauen gotes. Una morenassa escultòrica fereix els ulls del *cantaor* i aquest, previs uns arpeigs enguniosos, li etziva aquesta *décima* romàntica:

«A la mar como es ancha
se van los ríos,
como tras de tus ojos
se van mis tíos.»

Un xàfec violent dispersà la multitud. El mussol seguí cantant. No's veié cap turquesa enlloc. Sant Pere tenia ja oberta la porteria.

Noves i secrets.—A en Pastilletes li ha sortit un grà maligne al mig del front. També s'ha comprat un altre lloro castellà. Un i altre fet sembla que guarden íntima relació.

—En Nijinski, el cèlebre dançaire rus, tingué, fa poc, un gest de dignificació mundana. Rebé una missiva ardent i perfumada; cada mot era un ritme dolç i temptador; cada síl·laba un sospir agitat amb mil promeses fecondes. A l'home li rodà el cap, besà fervorós, mirant el cel, la lletra... femenina i prengué un determini ennobridor; es *fugà*. Conquerit el títol de galant pensà en el retorn. S'havia aprimat una mica. De totes maneres *ella* era rossa.

—El Caio ha sortit cap a Quíñones de León. Segons es diu, se n'hi va a passar l'estiu.

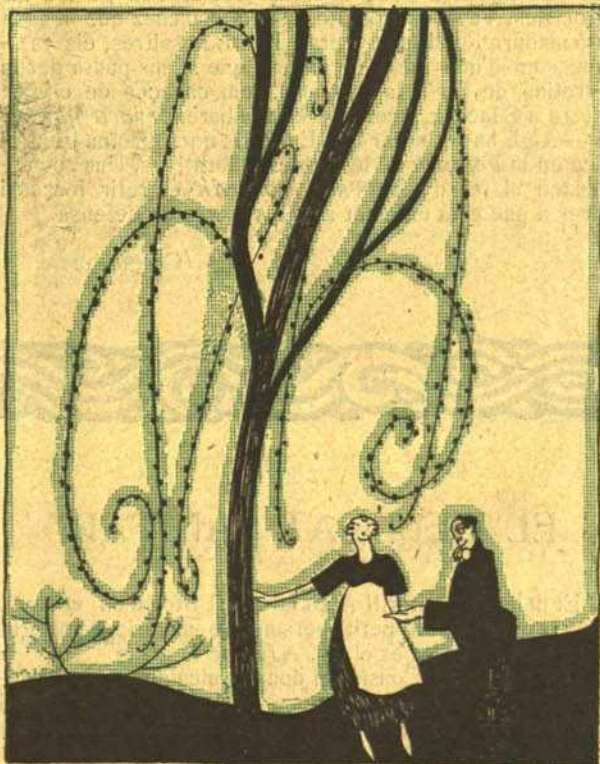
—Don Manel Rius i Rius en porta una de cap; encara que ell no ho digui ja tothom ho sab; es alta, cabell negre i té un germà bessó; la va conèixer a Gràcia anant a professò.

GENTIL.

RIALLE S DEPORTIVES

Trapaceries i altres ingredients.—Un minyó anomenat Grau, amb bigotis exòtics, i terriblement biliós, que de petit es menjà la falç d'un segador i dos exemplars de les Bases de Manresa, es presentà dissabte passat a la nit al carrer de la Diputació, 195. baixos, on s'hi celebrava la Junta de la Federació. Digué que era Secretari de l'Universitari (q. a. c. s.); que portava la *cél·lula*; que venia de fóra; que en els seus bons temps havia usat *montera*; que era partidari de la *real gana*; que tenia unes sabates de futbol enmatlleuades a un amic que les havia comprades a l'encant per dugues pessetes falses un dissabte a la tarde, que plovia; que alguns li deien imbècil; però que no ho era; que ell era més viu del que molts creien; que representava el paper de *Charlot*, de franc; que, encara que menut i desnarit era home de gènit i responsabilitats; que ho acceptava tot, fins una plantofada; en fi, demanin... una enciclopèdia. Doncs bé, aquest minyó, si n'és d'aixerit que, contra d'ell es proposà un vot de censura, el qual vot s'aprovà per unanimitat amb la con-

—Ai, Carmeta, no puc pensar en tu sens recordar-me d'aquest arbre.

—Doncs, fill, a mi em passa el mateix desde que vaig adonar-me que era un prebtre.

formatat de l'interfecte. En Tallada l'advertí de la planxa que havia fet i llavors el pobre noi passat per la censura, s'alçà irat contra tot i contra tot-hom, dient que ell anava al carrer i on fos precis, i que si ell mateix s'havia censurat era perquè badava. Evidentment tenia raó: venia de fora.

—Si un dia us trobessiu En Trabal pel carrer i ell anés per la dreta, vosaltres us en aneu desseguida cap a l'esquerra. Seguint la mateixa direcció, hi ha perill de mort. Encara no coneixeu prou a En Maluquer.

—En Gimeno és un home deliciós i de conviccions. Ell vinga dir que els de segona lliga no serveixen per a res ni s'han de ficar en res; però quant mitjantçant el concurs dels de segona arplega un càrrec, s'hi sent tan beat que ho troba tot de primera.

—El «Barcelona» ha tancat la botiga i no la tornarà a obrir fins al setembre. L'«Espanyol» i l'«Espanya» s'haurien estimat més que la hagués plegat per manca de clientela; potser així en Tallada i en Gimeno deixarien de fer el solitari.

—Tot aquell que s'estimi de ser home orientat a la moderna, en qüestions deportives, que no caigui pas en la temptació de llegir els dimars «El Correo Catalán». Fent-ho, si no altre cosa, es pot perdre la xaveta, de la manera més ignoscent del món.

—El concurs hípic ha acabat gloriosament. Quan l'any vinent s'en faci un altre, tots els concurrents parlaran el català i tant-mateix serà més saludable.

—Un Sánchez poca solta, ha declarat la guerra als autocicles. Vagi en compte, senyor Sánchez que la cosa està madura i podria reventar. I miri; nosaltres, els catalans, som d'una mena de natural que si ens passa per la berretina de fer-li la contraria, som capaços de cridar, guerra a Sánchez, guerra! I el tombarem, *vaya que sí!*

—Algú ha fet notar que En Peris no s'amoïna gens ni mica en la defensa de les juntes federatives. Uns ho atribueixen al fet d'havers-se-li concedit el retir forçós i altres a que està enfeinat amb les juntes de defensa.

CORRECUTA.

entreteniment a la seva homeopàtica clientela. Així ha assolit ja sis nomenaments d'altres tants alcaldes i te l'aspiració d'arribar a la dotzeneta.

Nosaltres no sabem perquè serveix aquest càrrec, però veient el poc satisfactori estat sanitari de Barcelona ens veiem obligats a creure que no serveix per a res.

Fa un quant temps arribà a la Secció d'Higiene Municipal del Parc un carro carregat de galledes. El Dr. Mandado es quedà esmaperdut, però com que ha vist tantes coses rares en aquella casa, va creure que es tractava d'algun problema resolt per En Vila Marieges o En Pixa Olives a la Comisió de Governació, mes, al dia següent feu la seva aparició a la Secció d'Higiene un altre carro carregat de galledes. El Dr. Mandado no sabia lo que li passava i ja estava a punt de correr a demanar a l'alcalde que li fes llum sobre la qüestió de la multiplicació de les galledes, quan, al cap d'un dia o dos més, se li presentaren curulls fins al cap de munt dos altres carros amb milers... de galledes. Semblava haguessin sigut recollides totes les galledes de Barcelona. Com si el carretó dels gossos, en lloc de caçar gossos s'hagués dedicat a caçar galledes.

Allavors no pogué més. Feu investigacions. Allò era realment gran. Per a què havien de servir tantes galledes? Quí les enviava? L'alcalde no en sabia res, els individus de la comisió tampoc i els empleats del negociat i els metges, encara menys.

Per fi, pogueren esbrinar que aquell bé de Déu de galledes les havia enviat el *delegado sanitario*, encara que tampoc podia ell mateix explicar-se perquè servien.

Fou un èxit. L'alcalde, d'acord amb la comisió, acordà que el *delegado* s'en entornés les galledes, i els pintorescos correligionaris del doctor en la brigada sanitaria, li posaren per sobrenom, el Dr. Galleda.

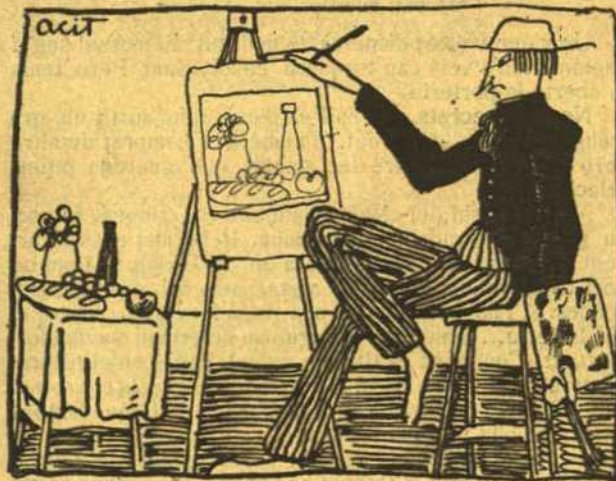
Veus aquí tota l'obra del *delegado sanitario* doctor *Agua de Mesa*, per això a les oficines de cementiris, l'altre dia quan van llegir la gazetilla famosa de la reiteració del seu nomenament com a delegado d'això de la salut pública, diu que hi hagué una indignació brutal. Tots s'exclamaven que encara trevallarien més...

EL DELEGAT SANITARI

El delegat sanitari!! Això no és el títol d'un vodevil. Ens referim a un petit personatge municipal conegut entre els regidors per el Dr. Agua de Mesa.

Des de que el Consistori donà al alcalde senyor Boladeres un vot de confiança per a resoldre com aquell qui no diu res, el problema de la salut urbana, el Dr. Agua de Mesa ve obtenint de cada alcalde que el Govern ens regala, un nou nomenament o la reiteració del nomenament de *delegado sanitario* que li fou conferit per el susdit senyor Boladeres. I, una volta obtingut, surt en els diaris la consabuda gazetilla i el bó del Dr. Mesa posa la credencial en un marc, per a que serveixi d'admiració i

Aviat, ja que els quadres no em donen per a menjar, m'hauré de menjar els quadres.

ELS FALSIS

(Continuació)

Tornaren a casa entre dos llustres. A la porta de la *villa* s'esperaven en Pau i en Joanet.

—Que feu aquí?

—Vos esperavem; fa mitja hora que vos esperavem.

—Pobrets! I pensar que heu perdut el temps.

—Perquè?

—Perque no tenim temps de donar rasca, s'ha de fer el sopar i *ells* estan per arribar.

—Qui son ells?

—El burgès, la burgesa i els burgesets i burgesetes. Son capassos de voler anar al Casino després de sopar... Els conec més bé.

—Millor.

—Com millor, pocassolta! Que't penses que no dormim nosaltres?

—Es clar que ho sabem això i la cansò:

Les pobres criades

Quan se'n van al llit...

—No, maco, no. A nosaltres no'ns enganya cap senyor Ramon, ni cap Joanet ni cap Pau. Veritat Marieta?

—Prò dona, si no es tracta de nosaltres, ell parla de criades, nosaltres som raspes.

—Ansia!

—Quiet Joanet, si torna a pessigar-me li planto una nata.

—Prò...

—Prò res.

Les noies del Empordà

Molt mirar i poc tocar.

—Be, dona, no s'enfadi.

—Be home n'm pessigui.

—Anem Marieta, anem a endegar les coses que no tinc ganes que la donya me posi un cap com tres quartans encare no hagi baixat o l'hagin baixat amb uns ternals de la tartana. Bona nit.

—Bona nit, aquesta nit vindrem.

—A què fer?

—A dirte maca.

—Aul poca solta.

Les dos dones se fiquen a la casa. Xerren amb l'Antonia bo i fent els preparatius, i se presenta la tartana carregada amb la família, mestressa del local i les maletes i el lloro.

—Ja som aquí, Antonia, ja som aquí.

—Vaja, vaja, estan tots bons?

—Tots, i vosaltres?

—Tots també; vaja, vaja.

—Ja ho veus, Antonia, ja som aquí.

—Si, si, vaja, vaja.

—Ja som aquí.

La Marieta diu a la Quima:

—Aquet ximple deu pensar-se que's de vidre; que no ho veuen que es aquí? Tant de bo no hagués vingut.

—Calla dona i pren paciència, això de que ja es aquí encara ho dirà trenta o quaranta vegades aquí a casa i doscentes al carrer, avans de ficar-se al llit.

—Uix, quin home!

—Es un burgès.

La família se renta, se troba amb que'l gas no està donat, no hi ha llum de petroli, s'ha de sopar a la claror d'espelmes, però... es el primer dia.

Sense ni postres, el pare anuncia que va al Casino.

—Vaig a veure com estem de tresillistes i a dir als amics que ja som aquí. Veniu?

Els demès accedeixen i se'n van en amor i companya.

Les minyones mentres, despren taula i sopen elles. La Quimeta dona sabies instruccions a la cambrera sobre les costums indígenes especialment de les dels minyons, instruccions que la Marieta escolta atenta i se promet aprofitar. De sobte, al carrer, se senten unes veus que canten

Baja al jardín!

Baja al jardín!

Baja al jardín!!!

Niiiiiiiiii

Ba-jal-jar-din!!!!

La Marieta hi baixaria desseguida, però l'altre es més prudenta i l'atura. Lo que fan es riure escandalosament com si es divertissin molt o els hi fessin pessigolles.

Els galans tornen:

Baja al jardín

Baja al jardín!

Baja al jardín!!!

Niiiiiii...

No poden acabar el *niña* per que elles s'han acostat de puntetes i els hi han tirat un got d'aigua a la cara.

—Beneites!

—I perque crideu.

—Era el reclam.

—I com m'aixugo jo, Marieta?

—Que no té mocador?

—Dons amb la llengua o amb un terròs.

—Deixim el seu.

—Vaja, tingui.

—Ja es meu!

—Tornim això!

—Que m'ha pres per ximple?

—Tornim això.

—I cá!

—Xuuuuuuut!

—Que es això? (fan tots)

Xuuuuuuut! Xuuuuuuut!

(Continuarà)

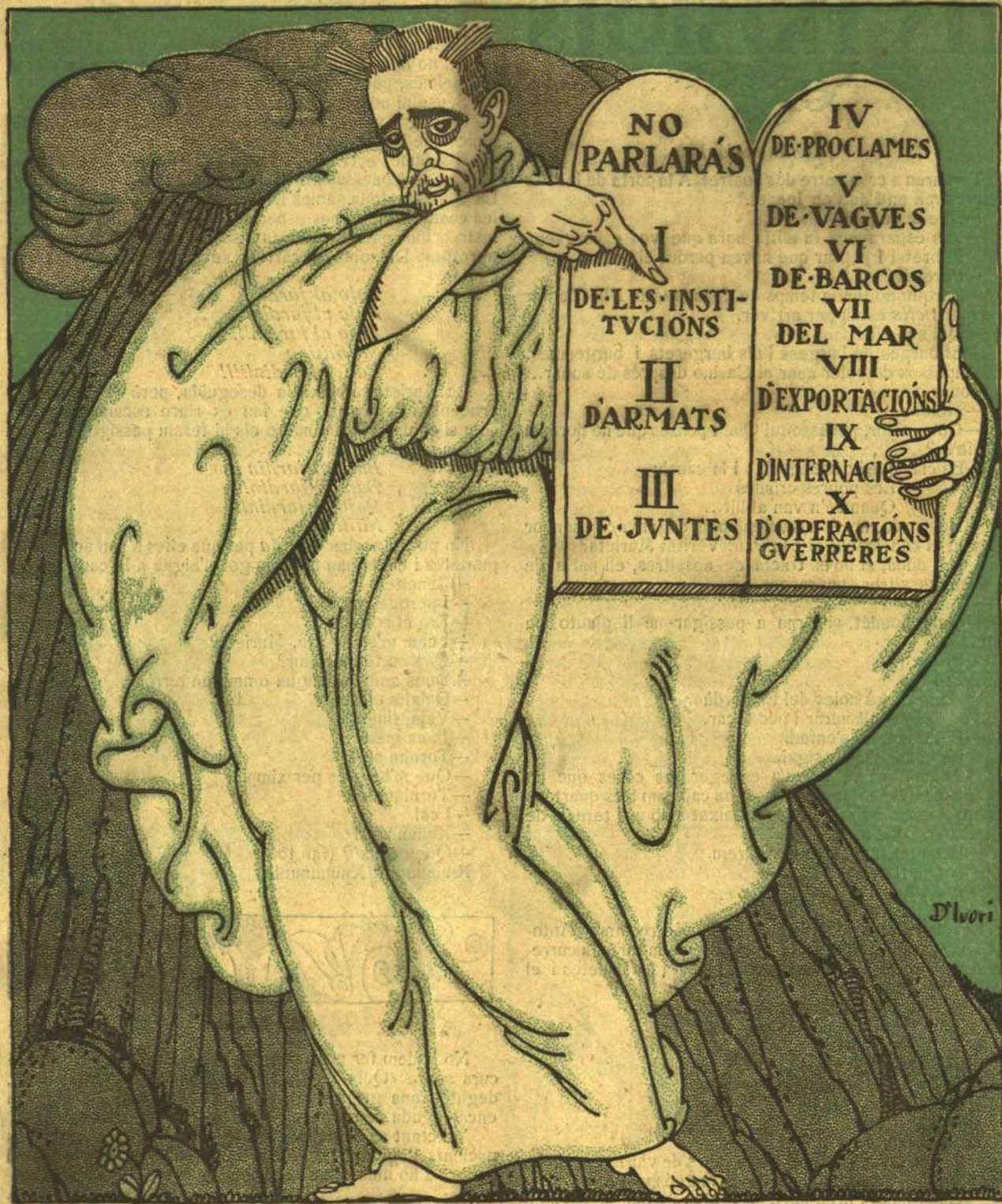

AVIS

No podem fer public encara el resultat del nostre concurs sobre «Quin es l'home més ridícol de Catalunya», degut a una gripp que pateix la senyoreta mecanògrafa encarregada de ordenar i classificar les paperetes.

Tractant-se d'una senyoreta i atesa la causa, nostres pacients llegidors tindran la galanteria de no rondinar i pendre-s'ho amb relativa paciència.

Advertim a nostres estimats comunicants, que per manca d'espai no podem enquirir la secció de «Gola Badada». Serà en el n.º següent.

Un altre Moisès donant un nou Decàleg a la Premsa.